

แนวทางส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถ
เชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษาและโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

The Guidelines in Educational Cooperation for the Development of
Talented Learners to Accomplish in the Intentions of the Constitution
of the Kingdom of Thailand BE 2560 between the Schools under the
Office of the Vocational Education Commission and Schools under the
Jurisdiction of the Local Administration

สุวรรณ พิณตานนท์*

Suwan Pintanon*

*สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรุงเทพฯ 10300

*Bureau of Local Educational Development and Co-Ordination, Department of Local Administration,
Bangkok 10300

บทคัดย่อ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 มีเจตนารมณ์ให้รัฐจัดการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน ซึ่งเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่จะต้องจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามความถนัดของตน ในขณะที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดนโยบายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น โดยให้โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นฐานในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นมีความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของตน ดังนั้นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุน

ให้นโยบายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี โดยมีแนวความร่วมมือระหว่างกันอยู่ 3 ลักษณะด้วยกัน คือ 1) ร่วมกับโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของผู้เรียน 2) สนับสนุนครูและสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนในรายวิชาเพิ่มเติมและกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านอาชีพและ 3) ร่วมกันจัดการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

คำสำคัญ : การจัดการศึกษาท้องถิ่น, การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับการพัฒนาท้องถิ่นการศึกษาตลอดชีวิต, การเรียนรู้ตลอดชีวิต, หลักสูตรเพิ่มเติม การฝึกอบรมด้านอาชีวศึกษา

*สุวรรณ พิณตานนท์

E-mail : suwanpintanon@gmail.com

Abstract

The Constitution of the Kingdom of Thailand, BE 2017, section 54 intends the state capable of providing education and to focus on the development of talented students according to their aptitudes. This is the duty of the educational institution under the Office of the Vocational Education Commission to provide a lifelong education for children, youth and people to learned continuously throughout their lives according to their aptitude. Besides, the Department of Local Administration was determined the School-Based Management for Local Development (SBMLD) By providing schools under the Department of Local Administration as a base for providing lifelong education for children, youth and local people to be excellent according to their talents. Therefore, the educational institutions under the Office of the Vocational Education Commission are absolutely crucial role to the (SBMLD) policy. There are three ways of cooperation as follows: 1) helping the schools under the Department of Local Administration to set additional courses for excellence according to the talents of the learners. 2) supporting media, tools and materials for teachers in additional courses and activities to developed learners' quality of careers and 3) helping the schools under the Department of Local Administration to organize a short-term vocational training session for local people.

Keywords : local education, SBMLD, lifelong education, lifelong learning, additional courses, vocational training

1. บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 กำหนดหน้าที่ของรัฐในเรื่องการจัดการศึกษาไว้ ดังนี้

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวาระหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตาม ความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ ตลอดชีวิตและจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการ การศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมี คุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการ ศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการ จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติและการดำเนินการและ ตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษา แห่งชาติด้วย

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ ตามความ ถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ตามวรรคสองของมาตรา 54 หรือให้ประชาชนได้รับการ การศึกษาตามวรรคสามของมาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการ ให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายใน การศึกษาตามความถนัดของตน

ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลน ทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเพื่อ เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุน หรือใช้ มาตรการ หรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาค ทรัพย์สิน เข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อย ต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระ และกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์ดังกล่าว

จะเห็นว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 นอกจากจะมีเจตนารมณ์ให้รัฐจัดการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติแล้ว ยังมีเจตนารมณ์เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนอีกด้วย ซึ่งถือเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่จะต้องดำเนินการจัดการศึกษาตลอดชีวิตทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามความถนัดของตนในขณะที่กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่นก็ได้กำหนดนโยบายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School Based Management for Local Development : SBMLD) โดยกำหนดให้โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นฐานในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต

ตารางที่ 1 แสดงประเภทวิทยาลัยและจำนวน

ประเภทวิทยาลัย	จำนวน (แห่ง)
1. วิทยาลัยเทคนิค	124
2. วิทยาลัยการอาชีพ	139
3. วิทยาลัยบริหารธุรกิจและท่องเที่ยว	4
4. วิทยาลัยพณิชยการ	5
5. วิทยาลัยศิลปหัตถกรรม	2
6. วิทยาลัยสารพัดช่าง	52
7. วิทยาลัยอาชีวศึกษา	37
8. วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการ	11
9. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี	43
10. กาญจนานิเทศวิทยาลัยช่างทองหลวง	1
11. วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมต่อเรือ	3
12. วิทยาลัยประมง	3
13. วิทยาลัยการอาชีวศึกษา	1
14. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์	1

ตามความถนัดของตนเช่นกัน ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจว่าสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะมีบทบาทเข้าไปมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างไร

2. การจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) มีสถานศึกษาในสังกัด 428 แห่งทั่วประเทศดังแสดงในตารางที่ 1 เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการโดยจัดการเรียนการสอน 9 ประเภทวิชา ดังแสดงในตารางที่ 2 มีสาขาวิชาให้เลือกเรียนมากกว่า 350 ทั้งนี้ด้านการบริหารจัดการมีศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาประจำภาค 5 ภาค ทำหน้าที่ส่งเสริมการพัฒนาทางด้านวิชาการ และอาชีวศึกษาจังหวัด 77 แห่ง และอาชีวศึกษาภาค 5 ภาค ทำหน้าที่เชื่อมโยงการบริหารจัดการกลุ่มสถานศึกษาในระดับจังหวัด

ตารางที่ 1 แสดงประเภทวิทยาลัยและจำนวน (ต่อ)

ประเภทวิทยาลัย	จำนวน (แห่ง)
15. วิทยาลัยเทคโนโลยีการเกษตรและประมง	1
16. วิทยาลัยเสริมทักษะ พระภิกษุสามเณร	1
รวม	428

ข้อมูล ณ วันที่ 18 พฤศจิกายน 2559

ที่มา : กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานอาชีวศึกษาศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคนอาชีวศึกษา

ตารางที่ 2 แสดงประเภทวิชาที่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประเภทวิชาระดับอาชีวศึกษา และประเภทวิชาระดับปริญญาตรี

ประเภทวิชาระดับอาชีวศึกษา	ประเภทวิชาระดับปริญญาตรี
1. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม	1. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม
2. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ	2. ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
3. ประเภทวิชาศิลปกรรม	3. ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ
4. ประเภทวิชาคหกรรม	4. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
5. ประเภทวิชาเกษตรกรรม	5. ประเภทวิชาศิลปกรรม
6. ประเภทวิชาประมง	6. ประเภทวิชาคหกรรม
7. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	7. ประเภทวิชาเกษตรกรรม
8. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ	8. ประเภทวิชาประมง
9. ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	

ตารางที่ 3 แสดงสถาบันการอาชีวศึกษา

สถาบันการอาชีวศึกษา	จำนวน (สถานศึกษา)
1. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1	10
2. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2	7
3. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3	10
4. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4	9
5. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5	7
6. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1	11
7. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2	7
8. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 3	9
9. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1	10
10. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2	4

ตารางที่ 3 แสดงสถาบันการอาชีวศึกษา (ต่อ)

สถาบันการอาชีวศึกษา	จำนวน (สถานศึกษา)
11. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3	9
12. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4	7
13. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5	9
14. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	9
15. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 2	9
16. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 3	8
17. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 4	6
18. สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร	13
19. สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคเหนือ	9
20. สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคกลาง	9
21. สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	10
22. สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้	12
รวม	202

หลักสูตรระดับการศึกษาที่ทำการเปิดสอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีดังนี้

2.1 หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน

2.2 หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาอาชีพ

2.3 หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) เป็นหลักสูตรเทียบเท่าปริญญาตรีที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตครูวิชาชีพ

2.4 หลักสูตรระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการเป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เข้าศึกษาต่อเนื่องและจบการศึกษาภายใน 2 ปี

2.5 หลักสูตรการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพเฉพาะทาง เป็นหลักสูตรจัดรองรับผู้มีพื้นความรู้ทุกระดับการศึกษามีระยะเวลาในการเรียน 6 – 225 ชั่วโมง และหลักสูตร 108 อาชีพเปิดการสอนตามวาระโอกาสต่าง ๆ มีระยะเวลาในการเรียน 1 – 4 ชั่วโมง

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนจนสามารถประกอบอาชีพได้ตามเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยมีหลักสูตรการศึกษาตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ไปจนถึงระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560)

3. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1 การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 41 และมาตรา 42 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของท้องถิ่น โดยให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบกับพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (9) และ มาตรา 17 (6) กำหนดให้เทศบาลเมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีสิทธิในการจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ (Formal Education) การศึกษานอกระบบ (Non – formal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) ให้เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นได้ เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ปัจจุบันนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดการศึกษาในระบบ (Forma Education) ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับ อุดมศึกษาดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงระดับการศึกษาและจำนวนสถานศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (แห่ง)
1. การศึกษาขั้นพื้นฐาน	1,610
2. การศึกษาระดับอุดมศึกษา	
2.1 ระดับต่ำกว่าปริญญา	4
2.2 ระดับปริญญา	1

ข้อมูล ณ วันที่ 16 มิถุนายน 2560

ที่มา : ระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำหรับการศึกษานอกระบบซึ่งเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ ของบุคคลแต่ละกลุ่มนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดการศึกษาในลักษณะของการฝึกอบรมที่มี

การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา เช่น การฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพ การฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น

ส่วนการศึกษาตามอัธยาศัยซึ่งเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาสโดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือ แหล่งความรู้อื่น ๆ นั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดการศึกษาในลักษณะของการฝึกอบรมที่ไม่มีการวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา เช่น ที่อ่านหนังสือพิมพ์ ประจำหมู่บ้าน ห้องสมุดชุมชน จัดการสอนให้กับเด็ก เยาวชน ตามชุมชนเมืองใหญ่ การอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์คอมพิวเตอร์ท้องถิ่น ศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นต้น

3.2 แนวความคิดพื้นฐานเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

แนวความคิดพื้นฐานเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School Based Management for Local development : SBMLD) มีจุดเริ่มต้นจากแนวคิดที่ว่า “การจัดการศึกษาต้องนำไปสู่การเป็นคนดี มีอาชีพสุจริตเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข” ทั้งสังคมไทยและสังคมโลก ไม่ใช่เป็นการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกคนมีความเป็นเลิศทางวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว เพราะโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์แต่ละคนจะมีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพที่แตกต่างกัน

การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนทุกคนมีความเป็นเลิศทางวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว เป็นการจัดการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับหลักธรรมชาติในความแตกต่างกันของมนุษย์เพราะเป็นการจัดการศึกษาที่ตั้งอยู่บนฐานความคิดที่ว่า “มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพไม่แตกต่างกัน” หากได้รับการพัฒนาเหมือนกันก็จะมีความเป็นเลิศในด้านที่ได้รับการพัฒนานั้นได้

การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นสู่ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการแต่เพียงอย่างเดียวเป็นการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะกลุ่มผู้เรียนที่มีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพด้านวิชาการแต่เพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น โดยไม่ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนอง

ความต้องการของกลุ่มผู้เรียนที่มีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพด้านอื่น ๆ ทำให้ผู้เรียนกลุ่มนี้ไม่ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและถูกบังคับให้เรียนรู้เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการ ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยากหรืออาจเป็นไปได้เลยเท่ากับเป็นการทำร้ายกลุ่มผู้เรียนที่มีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพด้านอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ด้านวิชาการ เพราะกลุ่มผู้เรียนเหล่านี้จะไม่มีความเป็นเลิศในด้านใดทั้งสิ้นเลย เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วและไม่มีโอกาสได้เรียนต่อก็จะไม่มีความรู้ที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ กลายเป็นแรงงานไร้ฝีมือ ประกอบกับผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีฐานะยากจน มักไม่มีโอกาสได้เรียนต่อ ดังนั้นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนทุกคน เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบศักยภาพหรืออัจฉริยภาพของตนเอง เพื่อที่จะได้ทำการพัฒนาให้มีความเป็นเลิศตามศักยภาพหรืออัจฉริยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคลสู่ความเป็นเลิศต่อไป (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559 ข)

นอกจากนี้โรงเรียนซึ่งเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีทรัพยากรสำหรับใช้ในการจัดการศึกษาเป็นจำนวนมาก แต่ใช้ทรัพยากรดังกล่าวอย่างไม่คุ้มค่า กล่าวคือ โรงเรียนใช้ทรัพยากรต่างๆ จัดการศึกษาในระบบแต่เพียงอย่างเดียว ทั้ง ๆ ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 15 ให้สิทธิแก่สถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยด้วย ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น ในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 41 จึงควรใช้โรงเรียนในสังกัดเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้เด็ก เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ตลอดชีวิตตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 8 (1) โดยการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ (Formal Education) การศึกษานอกระบบ (Non - formal Education) และการศึกษาตาม

อัธยาศัย (Informal Education) อันจะส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นคนดีมีอาชีพสุจริตสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุขโดยไม่ต้องอพยพย้ายถิ่นฐานไปทำงานในเมืองใหญ่หรือเมืองอุตสาหกรรมทั้งให้เด็กและคนชราอยู่ในท้องถิ่นตามลำพังทำให้ครอบครัวขาดความอบอุ่น และชุมชนท้องถิ่น ขาดความเข้มแข็ง ไม่มีพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าได้

3.3 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นกับนโยบายการศึกษาของชาติ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นเป็นการบริหารจัดการศึกษาที่สนองตอบนโยบายการจัดการศึกษาของชาติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในมาตราดังนี้

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพความเคารพ กฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล การกีฬา ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสามารถในการประกอบอาชีพรู้จักพึ่งตนเองมีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

(1) การศึกษาในระบบเป็นการศึกษาที่กำหนด จุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จ การศึกษาที่แน่นอน

(2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษานี้มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคล แต่ละกลุ่ม

(3) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษานี้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่น ๆ สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือ ทั้งสามรูปแบบก็ได้ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียน สะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่า จะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตาม ธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้น ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และ บูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องต่อไปนี้

(1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข

(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ เรื่องการจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะวัฒนธรรมการกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(4) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้าน ภาษาเน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(5) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและ การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความ แตกต่างระหว่างบุคคล

(2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิดการจัดการ การเผชิญ สถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา

(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นและทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้รวมทั้ง สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อ การเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

(6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตาม ศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้ง แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบได้แก่ห้องสมุด ประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทยความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

3.4 ความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School Based Management for Local Development : SBMLD) หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาที่ใช้โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับจัดการศึกษาตลอดชีวิตทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ผู้เรียนในท้องถิ่นได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ มุ่งสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนซึ่งความเป็นเลิศในที่นี้หมายถึงความเป็นมืออาชีพ

3.5 ผลลัพธ์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

ประชาชนในท้องถิ่นเป็นคนดี มีอาชีพสุจริตสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข”

3.6 หลักการสำคัญในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

3.6.1 หลักการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อันจะทำให้การจัดการศึกษา

ขั้นพื้นฐานสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้อย่างแท้จริง

3.6.2 หลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของผู้เรียน

การจัดการศึกษาตลอดชีวิตของโรงเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้โรงเรียนในสังกัดเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เด็ก เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอันจะส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นคนดี มีอาชีพสุจริตสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข โดยอพยพย้ายถิ่นฐานไปทำงานในเมืองใหญ่หรือเมืองอุตสาหกรรม ทำให้ครอบครัวอบอุ่นและชุมชนเข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้

3.7 รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

เนื่องจากการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเป็นการจัดการศึกษาที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นคนดี มีอาชีพสุจริตสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข ครอบครัวอบอุ่น และชุมชนเข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้ ดังนั้นรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นรูปแบบการบริหารที่มีผู้มีส่วนได้เสียของโรงเรียนเป็นหลัก ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียของโรงเรียน ได้แก่ ผู้เรียน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูและบุคลากรทางการศึกษาตลอดจนชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.8 แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

3.8.1 เสริมสร้างความเข้มแข็งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้สามารถเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนสามารถแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นทั้งนี้

3.8.2 จัดการศึกษาในระบบให้ผู้เรียนมีผลการเรียนที่ดีและมีความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของแต่ละบุคคล โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีและได้รับการพัฒนาหรือส่งเสริมให้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของผู้เรียนแต่ละคนจนกลายเป็นมืออาชีพด้านนั้น ๆ ซึ่งสามารถนำไปประกอบอาชีพสุจริตในท้องถิ่นได้

ทั้งนี้โรงเรียนจะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้ทุกระดับชั้นมีสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม 2 ส่วนประกอบด้วย

1) สาระการเรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น เช่น ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น วิถีชีวิตในท้องถิ่น ขนบธรรมเนียมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น อาชีพท้องถิ่น ภัยธรรมชาติของท้องถิ่น เป็นต้น

2) สาระการเรียนรู้ที่นำไปสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของผู้เรียนแต่ละคนกล่าวคือโรงเรียนต้องมีโปรแกรมการเรียน (หรือแผนการเรียน) ที่หลากหลายตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ที่ตรงกับอัจฉริยภาพของตนเองทั้งโปรแกรมการเรียนด้านวิชาการ โปรแกรมการเรียนด้านดนตรี โปรแกรมการเรียนด้านกีฬา และโปรแกรมด้านศิลปกรรม ฯลฯ ซึ่งหากผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่เป็อัจฉริยภาพของตนเองเต็มตามศักยภาพตั้งแต่ยังเป็นเด็กเล็ก แล้วเมื่อผู้เรียนจนจบมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เรียนก็จะมี ความเก่งหรือเชี่ยวชาญด้านนั้น ๆ ในระดับมืออาชีพหรือที่เรียกว่ามีความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของตนเองดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงโปรแกรมการเรียนและอัจฉริยภาพของผู้เรียน

โปรแกรมการเรียน	อัจฉริยภาพของผู้เรียน
โปรแกรมการเรียนคณิตศาสตร์	ด้านคณิตศาสตร์
โปรแกรมการเรียนวิทยาศาสตร์	ด้านวิทยาศาสตร์
โปรแกรมการเรียนวิทย์ – คณิตฯ	ด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
โปรแกรมเรียนภาษาไทย	ด้านภาษาไทย
โปรแกรมการเรียนภาษาอังกฤษ	ด้านภาษาอังกฤษ
โปรแกรมการเรียนภาษาญี่ปุ่น	ด้านภาษาญี่ปุ่น
โปรแกรมการเรียนภาษาจีน	ด้านภาษาจีน
โปรแกรมการเรียนฟุตบอล	ด้านฟุตบอล
โปรแกรมการเรียนวอลเลย์บอล	ด้านวอลเลย์บอล
โปรแกรมการเรียนว่ายน้ำ	ด้านว่ายน้ำ
โปรแกรมการเรียนเทนนิส	ด้านเทนนิส
โปรแกรมการเรียนคอมพิวเตอร์	ด้านคอมพิวเตอร์
โปรแกรมการเรียนอาหารไทย	ด้านการทำอาหารไทย
โปรแกรมการเรียนกีตาร์	ด้านกีตาร์
โปรแกรมการเรียนร้องเพลง	ด้านการร้องเพลง
โปรแกรมการเรียนวาดภาพ	ด้านการวาดภาพ
โปรแกรมการเรียนงานปั้น	ด้านงานปั้น
โปรแกรมการเรียนช่างยนต์	ด้านช่างยนต์
โปรแกรมการเรียนช่างเชื่อม	ด้านช่างเชื่อม

ตารางที่ 5 แสดงโปรแกรมการเรียนรู้และอัจฉริยภาพของผู้เรียน (ต่อ)

โปรแกรมการเรียนรู้	อัจฉริยภาพของผู้เรียน
โปรแกรมการเรียนรู้ช่างอิเล็กทรอนิกส์	ด้านช่างอิเล็กทรอนิกส์
โปรแกรมการเรียนรู้ช่างไฟฟ้า	ด้านช่างไฟฟ้า
โปรแกรมการเรียนรู้บัญชี	ด้านการบัญชี
โปรแกรมการเรียนรู้คหกรรม	ด้านคหกรรม
โปรแกรมการเรียนรู้การโรงแรม	ด้านการโรงแรม
โปรแกรมการเรียนรู้เลี้ยงสัตว์ใหญ่	ด้านการเลี้ยงสัตว์ใหญ่
โปรแกรมการเรียนรู้เลี้ยงสัตว์เล็ก	ด้านการเลี้ยงสัตว์เล็ก
โปรแกรมการเรียนรู้เลี้ยงสัตว์ปีก	ด้านการเลี้ยงสัตว์ปีก
โปรแกรมการเรียนรู้การประมง	ด้านการประมง
โปรแกรมการเรียนรู้ท่องเที่ยว	ด้านการท่องเที่ยว
โปรแกรมการเรียนรู้สิ่งทอ	ด้านสิ่งทอ
ฯลฯ	ฯลฯ

3) จัดการศึกษานอกระบบให้เด็ก เยาวชน และประชาชนนอกระบบโรงเรียนได้รับการพัฒนาหรือได้เรียนรู้เพิ่มเติมตามศักยภาพเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของแต่ละบุคคลจนกลายเป็นมืออาชีพด้านนั้น ๆ ซึ่งสามารถนำไปประกอบอาชีพสุจริตในท้องถิ่นได้ โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ ตามความต้องการของเด็ก เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้มีทักษะชีวิตและมีอาชีพที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข

4) จัดการศึกษาตามอัธยาศัยให้เด็ก เยาวชน และประชาชนนอกระบบโรงเรียนได้รับการพัฒนาหรือได้เรียนรู้เพิ่มเติมตามศักยภาพ เพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของแต่ละบุคคลจนกลายเป็นมืออาชีพด้านนั้น ๆ ซึ่งสามารถนำไปประกอบอาชีพสุจริตในท้องถิ่นได้โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายตามความต้องการของเด็ก เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้เด็ก เยาวชนและประชาชนได้เรียนรู้ตามความต้องการและตามศักยภาพของแต่ละบุคคล จนสามารถนำไปประกอบอาชีพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข

4. แนวทางส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นว่าทั้งสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างก็มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติมตามศักยภาพสู่ความเป็นมืออาชีพ (หรือความเป็นเลิศ) ตามความถนัด (อัจฉริยภาพ) ของแต่ละบุคคลโดยที่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนและครูที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาด้านอาชีพ ในขณะที่โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในท้องถิ่นให้มีความเป็นเลิศ (หรือความเป็นมืออาชีพ) ตามอัจฉริยภาพของตน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามนโยบายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) แต่ขาดสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน

และขาดครูที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาด้านอาชีพ ดังนั้นจึงควรมีแนวทางส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560)

4.1 การศึกษาในระบบ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดให้โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการเรียนการสอนตามนโยบายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อพัฒนาผู้เรียนในท้องถิ่นให้มีความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของตนโดยจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ. 2551 ซึ่งมีส่วนประกอบอยู่ 3 ส่วน ได้แก่ รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

4.1.1 รายวิชาพื้นฐานโรงเรียนจะต้องจัดการเรียนการสอนรายวิชาพื้นฐานให้ครบตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ. 2551 กำหนด

4.1.2 รายวิชาเพิ่มเติมโรงเรียนมีความเป็นอิสระในการกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมโดยโรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมตามอัจฉริยภาพ (ความถนัด) หรือความต้องการของผู้เรียน ดังนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีรายวิชาเพิ่มเติมที่หลากหลายตามความต้องการของผู้เรียนโดยมีขั้นตอนการกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม ดังนี้

4.1.2.1 สสำรวจอัจฉริยภาพ (ความถนัด) หรือความต้องการของผู้เรียน

โรงเรียนต้องสำรวจอัจฉริยภาพ (ความถนัด) หรือความต้องการของผู้เรียนว่าผู้เรียนแต่ละคนมีอัจฉริยภาพ (ความถนัด) หรือความต้องการด้านใดเพื่อจะได้จัดรายวิชาเพิ่มเติมให้ตรงกับอัจฉริยภาพ (ความถนัด) หรือความต้องการของผู้เรียนโดยโรงเรียนจะต้องกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมให้ต่อเนื่องกันเป็นหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศ (ความเป็นมืออาชีพ) ในด้านนั้น ๆ

4.1.2.2 จัดทำหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพ (ความถนัด) หรือความต้องการของผู้เรียน

หลังจากที่โรงเรียนได้สรุปผลการสำรวจอัจฉริยภาพ (ความถนัด) หรือความต้องการของผู้เรียนว่าผู้เรียนแต่ละคนมีอัจฉริยภาพ (ความถนัด) หรือความต้องการด้านใดแล้วโรงเรียนก็จะกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมที่ต่อเนื่องกันเป็นหลักสูตรตามกระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรโดยมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เป็นเลิศด้านนั้น ๆ มาร่วมกำหนดเนื้อหาในหลักสูตรด้วย ยกตัวอย่างเช่นมีผู้เรียนกลุ่มหนึ่งมีอัจฉริยภาพ (ความถนัด) หรือความต้องการด้านการวิชาการ (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ) โรงเรียนจะต้องจัดรายวิชาเพิ่มในสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ รายวิชาภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหายากกว่ารายวิชาพื้นฐานคณิตศาสตร์ รายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์ และรายวิชาพื้นฐานภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนมีความเป็นเลิศด้านวิชาการมีความพร้อมที่จะไปศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นในสายอาชีพแพทย์ เกษษกรรม ทันตแพทย์ วิศวกรรม สถาปนิก พยาบาล เป็นต้น

ในขณะที่มีผู้เรียนอีกกลุ่มหนึ่งมีอัจฉริยภาพ (ความถนัด) หรือความต้องการด้านการเล่นฟุตบอล โรงเรียนจะต้องจัดรายวิชาเพิ่มในสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา รายวิชาเกี่ยวกับฟุตบอลที่ต่อเนื่องกันตั้งแต่เบื้องต้นไปจนถึงระดับมีอาชีพฟุตบอลมีความสามารถในการเล่นฟุตบอลอย่างมืออาชีพ สามารถเป็นกรรมการตัดสิน การแข่งขันฟุตบอลได้ สามารถเป็นครูผู้สอนฟุตบอลได้ สามารถเป็นโค้ชฟุตบอลได้ สามารถเป็นผู้จัดการแข่งขันฟุตบอลได้ เป็นต้น

สำหรับผู้เรียนอีกกลุ่มหนึ่งมีอัจฉริยภาพ (ความถนัด) หรือความต้องการด้านการเล่นดนตรี โรงเรียนจะต้องจัดรายวิชาเพิ่มในสาระการเรียนรู้ศิลปะ รายวิชาเกี่ยวกับดนตรีตามความต้องการของผู้เรียนที่ต่อเนื่องกันตั้งแต่เบื้องต้นไปจนถึงระดับมีอาชีพด้านดนตรีมีความสามารถในการเล่นดนตรีอย่างมืออาชีพ มีความสามารถในการเล่นดนตรีเป็นวงได้อย่างมืออาชีพ สามารถเป็นกรรมการตัดสินการประกวดแข่งขันดนตรีได้ สามารถเป็นครูผู้สอนดนตรีได้ สามารถเป็นผู้จัดการประกวดแข่งขันดนตรีได้ เป็นต้น

ส่วนผู้เรียนอีกกลุ่มหนึ่งมีอัจฉริยภาพ (ความถนัด) หรือความต้องการด้านศิลปะ โรงเรียนจะต้องจัดรายวิชาเพิ่มในสาระการเรียนรู้ศิลปะ รายวิชาเกี่ยวกับศิลปะตามความต้องการของผู้เรียน ที่ต่อเนื่องกันตั้งแต่เบื้องต้นไปจนถึงระดับมืออาชีพด้านศิลปะ มีความสามารถในการผลิตงานศิลปะได้อย่างมืออาชีพ สามารถเป็นกรรมการตัดสินการประกวดแข่งขันศิลปะได้ สามารถเป็นครูผู้สอนศิลปะได้ สามารถเป็นผู้จัดการประกวดแข่งขันศิลปะได้ เป็นต้น

หากมีผู้เรียนอีกกลุ่มหนึ่งมีอัจฉริยภาพ (ความถนัด) หรือความต้องการด้านการช่าง โรงเรียนจะต้องจัดรายวิชาเพิ่มในสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี รายวิชาเกี่ยวกับช่างตามความต้องการของผู้เรียนที่ต่อเนื่องกันตั้งแต่เบื้องต้นไปจนถึงระดับมืออาชีพด้านช่างมีความสามารถในการผลิตงานช่างได้อย่างมืออาชีพ สามารถเป็นกรรมการตัดสินการประกวดแข่งขันงานช่างได้ สามารถเป็นครูผู้สอนการช่างได้ สามารถเป็นผู้จัดการประกวดแข่งขันงานช่างได้ เป็นต้น

ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษานี้ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในฐานะผู้เชี่ยวชาญการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพ สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมด้านอาชีพ เพื่อให้เป็นหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศด้านอาชีพต่าง ๆ ร่วมกับโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

4.1.2.3 จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม

หลังจากที่โรงเรียนจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมเป็นหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศด้านต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้เรียนแล้ว โรงเรียนจะต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม นั้น ๆ โดยปกติโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดการเรียนการสอนประเภทสามัญศึกษา ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มด้านอื่น ๆ โรงเรียนจะขาดครูและสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ซึ่งโรงเรียนจะจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเหล่านี้ โดยจัดหาบุคคลหรือองค์กรภายนอกเข้ามาเป็นผู้จัดการเรียนการสอนให้ (Outsourcing) ในกรณีที่ทำให้บุคคลหรือองค์กรเอกชนภายนอกเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนจะใช้วิธีการจ้างเหมา

บริการส่วนกรณีที่ให้หน่วยงานราชการเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนจะใช้วิธีการให้เงินอุดหนุนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2559

ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนี้ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในฐานะผู้เชี่ยวชาญการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการให้ครูหรือสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมด้านอาชีพให้แก่โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

4.1.2.4 กิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนมีความเป็นอิสระในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามความต้องการของผู้เรียน ดังนั้น โรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่หลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน

ในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบางกิจกรรม โรงเรียนมีความจำเป็นต้องจัดหาบุคคลหรือองค์กรภายนอกเข้ามาเป็นผู้จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ (Outsourcing) ในกรณีที่ให้บุคคลหรือองค์กรเอกชนภายนอกเป็นผู้ดำเนินการกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะใช้วิธีการจ้างเหมาบริการส่วนกรณีที่ให้หน่วยงานราชการเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะใช้วิธีการให้เงินอุดหนุนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2559

ดังนั้นในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนนี้ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในฐานะผู้เชี่ยวชาญการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการให้ครูหรือสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านอาชีพให้แก่โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

4.2 การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดให้โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาตลอดชีวิต (ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ตามนโยบายการบริหารโดย

ใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อพัฒนาเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นให้มีความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของตนจนสามารถประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข สำหรับการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นนั้นจะดำเนินการในรูปแบบของการจัดการฝึกอบรม ดังนั้นในการจัดการฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพนี้ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในฐานะผู้เชี่ยวชาญการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการให้ครูหรือสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับการจัดฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ หรืออาจจะร่วมกับโรงเรียนในการจัดการฝึกอบรมตามโครงการส่งเสริมอาชีพพระยศันของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาด้วยก็สามารถทำได้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559 ก)

5. สรุป

เนื่องจากทั้งสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างก็มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพสู่ความเป็นมืออาชีพ (หรือความเป็นเลิศ) ตามความถนัด (อัจฉริยภาพ) ของแต่ละบุคคล ดังนั้นจึงควรมีแนวทางส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนตามเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยการศึกษาในระบบ โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามารถร่วมกันกำหนดหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของผู้เรียน และสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนโดยส่งครู หรือสนับสนุนสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนในรายวิชาเพิ่มเติมด้านอาชีพ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านอาชีพ ซึ่งองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นหรือโรงเรียนสามารถอุดหนุนเงินงบประมาณให้แก่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้

6. เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559 ก). **คู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาสำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นและระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551**. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559 ข). **คู่มือประเมินการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School-based Management for Local Development-SBMLD)**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2560). **ไม่มีชื่อเรื่อง**. ค้นเมื่อ เมษายน 17, 2560, จาก <http://www.dla.go.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). **ไม่มีชื่อเรื่อง**. ค้นเมื่อ เมษายน 17, 2560, จาก <http://vec.go.th/>